

Натисніть тут, щоб

КУПИТИ КНИГУ НА САЙТІ

або

замовляйте по телефону:

(0352) 28-74-89, 51-11-41

(067) 350-18-70

(066) 727-17-62

БІБЛІОТЕКА ВЧИТЕЛЯ

К.Д. Філь

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

Конспекти уроків

1 клас

Посібник для вчителя

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 371.32:74
ББК 74.268.5
Ф48

Серію засновано 2007 р.

Філь К.Д.
Ф48 Образотворче мистецтво: конспекти уроків: 1 клас:
посібник для вчителя / К.Д. Філь. — Тернопіль : Навчальна
книга — Богдан, 2012. — 136 с. — (Бібліотека вчителя).

ISBN 978-966-10-1765-7 (серія)
ISBN 978-966-10-3014-4

УДК 371.32:74
ББК 74.268.5

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-1765-7 (серія)
ISBN 978-966-10-3014-4

© Навчальна книга — Богдан, 2012

ОРІЄНТОВНИЙ КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

<i>Урок</i>	<i>Тема уроку</i>	<i>Сторінка</i>	<i>Дата</i>
1.	Бесіда «Краса навколо нас». Загальне ознайомлення з поняттям «образотворче мистецтво», матеріалами й інструментами, з якими працює художник. «Що я люблю малювати» (олівці, фломастери).	7	
2.	Різноманітність форм навколишнього світу. Прості геометричні форми: площинні — прямокутник, квадрат, трикутник, круг, овал; об'ємні — куб, циліндр, конус, куля. Малювання прапорців та повітряних кульок.	11	
3.	Лінія, пляма, крапка, штрих як засоби створення форми. Графічні матеріали та інструменти. Прийоми роботи графічними інструментами. «Сяє ясне сонечко». Малювання сонечка.	15	
4.	Види і типи ліній. Виразальні можливості лінії. Створення (на елементарному рівні) виразного образу лінійними засобами на основі творчої уяви. Пригоди Лінії та Крапки.	19	
5.	Елементарні засоби компоновання простих форм на площині. Створення композиції з крапок, ліній, плям. Правила користування гуашевими фарбами та пензлем.	23	
6.	Виразальні можливості силуетної форми. Виготовлення силуетних форм за допомогою шаблонів. Правила роботи з ножицями та кольоровим папером. Значення раціонального використання паперу для екології землі. Аплікація з паперу «Повітряні змії» (колективна робота).	25	
7.	Заповнення площини аркуша силуетними зображеннями. Послідовність дій у роботі при виготовленні аплікацій з природних матеріалів. Аплікація з природних матеріалів «Осінній акваріум».	29	
8.	Передавання простих форм в об'ємі. Ліплення природної форми за зразком. Правила роботи з пластиліном. Ліплення композиції «Равлик на листочку».	33	
9.	Об'ємна форма предметів, її складові. Ліплення овочів та фруктів.	37	
10.	Поняття композиції (на пропедевтичному рівні). Заповнення площини аркуша (велике зображення). Малювання осіннього дерева (гуаш).	41	

11.	Поняття про лінію горизонту. Розміщення елементів зображення з дотриманням їх просторового взаєморозташування (біля, над, під, зліва, справа, вгорі, внизу). Малювання композиції «Хатинка під горою» (гуаш).	45	
12.	Поняття про основні (жовтий, червоний, синій) та похідні (помаранчевий, зелений, фіолетовий) кольори. Способи утворення похідних кольорів. Ознайомлення з прийомами користування гуашевими та акварельними фарбами, пензлями, палітрою. Малювання композиції «Три веселі гноми» (гуашеві фарби).	49	
13.	Ознайомлення зі спектральними кольорами та їхньою послідовністю. Розбіл та замутнення спектральних кольорів; відтінки кольорів (світло-зелений, темно-синій і т. ін.). Малювання композиції «Веселка» (гуаш).	51	
14.	Ознайомити з групами теплих та холодних кольорів. Малювання композиції «Синє небо, синє море» (гуаш).	55	
15.	Поняття декору. Вирізування симетричної силуетної форми та її оздоблення простими елементами. Аплікація «Святкова ялинка» (кольоровий картон, папір, ножиці, клей).	59	
16.	Витинанка як вид художньої роботи з папером. Вирізування симетричних форм із застосуванням однієї або декількох осей симетрії. «Чарівні сніжинки». Виготовлення з паперу сніжинок.	63	
17.	Усвідомлення вибору положення аркуша паперу залежно від форми об'єкта зображення. Малювання Снігуроньки.	67	
18.	Розмаїття форм. Взаємозв'язок основної форми та її частин. Малювання композиції «Веселий сніговик» (гуаш, кольоровий картон).	71	
19.	Особливості зображення складної форми на основі простих форм. Порівняння розмірів форм та їх складових частин. Аплікація «Синичка».	75	
20.	Виразальні можливості ліній (актуалізація знань). Створення виразного образу графічними засобами на основі творчої уяви. Малювання композиції «Іжачок-Хитрячок».	79	
21.	Закріплення знань про лінію горизонту. Поняття плановості. Ознайомлення з технікою набризку. Малювання композиції «Снігопад».	83	

УРОК 18

Дата _____

Клас _____

Тема. Розмаїття форм. Взаємозв'язок основної форми та її частин. Малювання композиції «Веселий сніговик» (гуаш, кольоровий картон).

Мета. Вчити аналізувати основну форму об'єкта, її взаємозв'язок з частинами. Удосконалювати навички зображення об'єктів округлої форми; передавання у зображенні елементарних співвідношень частин форми. Вчити малювати на площині фарбами одразу в матеріалі (без попереднього контуру олівцем). Розвивати спостережливість, уяву, образне мислення, відчуття рівноваги зображення і площини паперу. Виховувати позитивне ставлення до краси навколишнього світу та інтерес до художньої діяльності.

Обладнання для вчителя. Таблиці, малюнки (зразки дитячих робіт). Ілюстративний матеріал із зображенням зимових пейзажів, дитячих зимових забав.

Обладнання для учнів. Кольоровий картон, гуаш, пензлі, посудина з водою, шматок поролону; палітра.

Додатковий матеріал до уроку

Хід роботи

I. Організаційна частина. Повідомлення теми і завдань уроку.

II. Робота над темою уроку.

1. Вступна бесіда з демонстрацією ілюстративного матеріалу.

Надійшли морози,
Ріки закували
І березам коси
Інеєм прибрали.
Пухова перина
Очі убирає,
Біла скатертина —
Ні кінця, ні краю.

(Я. Колас)

Як кажуть, у природи немає поганої погоди. Незважаючи на похмурі дні, пекучі морози, люті сніговії та безлисту природу, зимова пора чарує срібною памороззю дерев, фантастичною музикою рипіння снігу та вітрових флейт, а найбільше...

— За що ви любите зиму?

— Чи страшать вас морози?

— Які зимові ігри та забави вам найбільше до вподоби? Які види спорту?

2. Декламування віршиків.

На ковзанці

Хоч мороз в село приніс
Іній волохатий,
Та не мерзне в мене ніс,
Не біжу до хати.

На санчатах — із горбика
Мчуся чимскоріше!
Скрізь малеча гомінка —
Крик аж вуха ріже.

Біле поле і луги,
Пада сніг — пороша.
Скільки глянеш навкруги —
Ковзанка хороша.

(В. Гринько)

На лижах

З татусем удвох ми в лісі —
Наші лижі понеслися.
Ой ти, зимонько-зима!
Нас мороз обох пройма.

Як з гірки ми спускались,
В мене лижа поламалась.
Ой ти, зимонько-зима!
Хоч упав я, та дарма.

По слідах недавніх свіжих
Вдвох на трьох вертались лижах.
Ой ти, зимонько-зима!
Веселіш, як ти, нема!

(Г. Бойко)

3. Продовження бесіди.

- Чи доводилося вам ліпити зі снігу замки, тварин? Чи легко це?
- А що зліпити може кожен з вас?
- Як ще називають снігову бабу? (Сніговик)

Снігова баба

— Ну-те, хто з вас там бистріший?
То ідіть в садок скоріше!
Купи снігу там лежать! —
Хлопці поклик підхопили,
Бабу з снігу враз зліпили,
Очі з вугілля всадили,
Рот із буряка зробили.
От так «баба»! Молодці!
Ну, дивуйтесь, горобці!

(Олена Пчілка)

Сьогодні пообіцяв і до нас завітати Сніговик Снігурович... Та, на жаль, на-
сморктався так бурульок, що захворів — горло болить.

А ви теж смочете бурульки, сніг, коли граєте в сніжки?

— А як ще треба дбати про своє здоров'я взимку?

— Сніговик Снігурович передав для вас свій портрет, на якому він у шар-
фику. Здогадалися, чому?

4. Перегляд демонстраційного матеріалу.

— З яких частин складається сніговик?

— Скільки їх може бути?

— Чи всі вони однакові?

— На яку геометричну фігуру вони подібні?

— З чого у нього ніс, очі, рот?

— З чого ще можна зробити ніс, очі, рот?

— Що ще можна додати? У руки? На голову?

— На тулубі можна зробити гудзики? З чого?

— Чому у руках у нього завжди віник чи мітла? Не здогадуєтеся?

Ходить Баба Снігова —
Біла в Баби голова.
Брови в Баби — гілячки,
Очі в Баби — вуглячки.

Ніс у Баби — це морквина.
Вуха — листя капустини.
Губи в Баби — це вугілля.
У кожусі Баба білім.

В Баби віник у руках
І рум'янці на щоках.

УРОК 34

Дата _____

Клас _____

Тема. Узагальнення. Симетричні форми. Узгодженість силуетної форми та декору.

Виготовлення доброго диво-дерева (колективна робота).

Мета. Удосконалювати навички вирізування симетричних форм із застосуванням однієї (листя, метелики) або декількох (квіти) осей симетрії; продовжувати формувати уявлення про узгодженість силуетної форми й декору; розвивати навички роботи з різаною, рваною аплікацією, накладними елементами, витинанням, фарбою.

Формувати елементарні навички роботи в колективі.

Виховувати естетичний смак, взаємодопомогу; ціннісне ставлення до колективного продукту праці.

Обладнання для вчителя. Велике штучне дерево з картону. Таблиці про види та способи роботи з папером.

Обладнання для учнів. Кольоровий папір, ножиці, клей, фарби, пензлі, посудина з водою, зразки-шаблони елементів; технологічні картки-схеми послідовного виготовлення витинанок, аплікацій з накладними елементами.

Додатковий матеріал до уроку

Хід уроку

I. Організаційна частина. Повідомлення теми і завдань уроку.

II. Робота над темою уроку.

1. Вступне слово.

— Наш урок сьогодні останній у цьому навчальному році, бо настає яка пора року? (*Літо*).

Так, а літо — це пора канікул!

За цілий рік ви багато навчилися, на уроках робили дива, які перетворювали шматки пластиліну чи кольорового паперу на цікаві речі; а за допомогою фарб потрапляли у дивовижні краї казкових птахів та істот. Сьогодні урок теж незвичайний. Ми мусимо допомогти доброму деревцю, що біля нашої школи, і створити для нього диво-казку. Так йому буде веселіше і легше пережити час канікул — розлуку з вами. Бо деревце пам'ятає про нас кожної пори року:

Навесні — милує. (*Чому?*)

Влітку — холодить. (*Чому?*)

Восени — годує.

Взимку — пташок шкодує.

2. Мотивація практичної діяльності.

Добре деревце,
Крислатії віти;
В листі дрімає
Загублений вітер.
Віти пишненькі
Щоночі не спали,
Щоб пташенята
На землю не впали.
Щоб їм із дерева,
Наче з порогу,
В синєє небо
Відкрилась
Дорога.
Їх не лякають
Ні гори, ні хвилі,
Чорнії хмари,
Блискавки білі:
Бо у дорозі
Всі вони знають,

Що добре деревце
Вдома чекає.

(В. Орлов)

— Ось це деревце. Воно ще спить, та ми мусимо допомогти йому зазеленіти, розквітнути. Але йому самому буде сумно без птахів, метеликів, травиці, квіточок та ще інших принад білого світу, про які довідаємось із розмови з деревцем.

Уважно вслухайтесь — це до когось із вас звертається деревце.

— Хотіла б ти квіткою бути?

— Хотіла б.

Короткий свій вік оддала б я
На радість усім, хто б просив,
Я б медом бджолу годувала,
Пестила б ясних мотилів.

— Хотів би ти квіткою бути?

— Хотів би я квіткою бути,

Щоб, висавши сік із землі,
Весь бруд земляний повернути
У пахощі й барви ясні.

— Хотіли б ви бути соловейком?

— Хотіли б!

— Хотів би я бути соловейком,
Щоб думу, що серце живить,
В піснях голосних виливати
І другі серця розбудить.

— Хотів би ти хмаркою бути?

— Хотів би я хмаркою бути:

Повільно по небу пливти,
Щоб звисока бачить, де треба
Доконче дощем допомогти.
Тоді б я дощем зашумів
Не смалених вбогих полях,
Веселкою я б заіскрив
На чистих ясних небесах.

— Хотів би я словом цілющим

Скропити і серце трудне,

Щоби в очах засяяло

Кришталями сонце ясне.

(Дніпрова Чайка)

3. Розподіл завдань.

Отже, наше завдання — допомогти деревцю. Кожен з вас отримає завдання. Якщо ви старанно його виконаєте, то наприкінці уроку побачимо, як зміниться наше добре диво-дерево.

Це буде велика аплікація — панно.

— У нас буде три майстерні:

I майстерня.

Виріжте листочки, квіти для крони дерева, стовбур. (Можливо, там буде дупло).

(Матеріали та техніка виконання: кольоровий папір, ножиці, клей, аплікація, аплікація рвана (наприклад, основний фон крони), витинанка.)

II майстерня.

Виріжте пташок, метеликів, жучків. Співучі пташки будуть кольоровими, як і барвисті метелики, що пурхатимуть довкола дерева. (Матеріали та техніка виконання: кольоровий папір, ножиці, клей, фарби, пензлик, аплікація, витинанка. Метеликів можна намалювати способом монотипії та вирізати).

III майстерня.

Виріжте травичку та квіти, що ростимуть під деревцем.

Не забудьте й про бажання деревця. А це — і веселка, і хмаринка, і сонечко. (Матеріали та техніка виконання: кольоровий папір, ножиці, клей, фарби, пензлик, посудина з водою, аплікація, аплікація рвана, витинанка, паперопластика).

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Барабаш О. Д., Калуська Л. В., Яновська О. В. Свята і розваги в дитячому садку: Навчально-методичний посібник. — К.: Освіта, 1995. — 128 с.
2. Грицько Бойко. Вірш — веселики. — Д.: Стачкер, 1998. — 320 с.: іл.. (Серія «Загадки гномика».).
3. Карнова С. О. Уроки художньої праці. Флористика: Посібник для вчителя. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2004. — 24 с.
4. Климова Л. В. Учуся малювати. 1 клас: Альбом із шаблонами / Л. В. Климова, І. В. Ланіна, — 5-те вид., переробл., доп. — Х.: Ранок, 2009. — 64 с.: іл..
5. Коломієць М. П. Словник української мови в малюнках. — К.: Освіта, 1995. — 416 с.
6. Любарська Л. М., Резніченко М. І. Образотворче мистецтво: Підручник для 1 кл. — К.: Форум, 2002. — 112 с.
7. Орлов В. Чарівна парасолька/Пер. з рос. О. Г. Тимохіної. — Д.: Стачкер, 1998. — 320 с.: іл.. (Серія «Загадки гномика»)
8. Пори року. Вірші, оповідання, загадки, приказки та прислів'я. — Х: ТОВ «Сінтекс, ЛТД», 2007. — 64 с.: іл.
9. Трач С. К. Образотворче мистецтво: Альбом для 1 класу. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2012. — 64 с.
10. Трач С. К., Резніченко М. І. Образотворче мистецтво: Підручник для 1 класу. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2012. — 128 с.
11. Трач С. К. Уроки образотворчого мистецтва. 1 клас: Посібник для вчителів. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2007. — 112 с.

Навчальне видання

Серія «Бібліотека вчителя»

Філь Катерина Дмитрівна

**ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО
КОНСПЕКТИ УРОКІВ**

1 клас

Посібник для вчителя

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Донара Пендзей*
Обкладинка *Володимира Басалиги*
Комп'ютерна верстка *Олени Березовської*

Підписано до друку 30.08.2012. Формат 60x84/8. Папір друкарський.
Гарнітура Таймс. Умовн. друк. арк. 15,81. Умовн. фарбо-відб. 15,81.

Видавництво «Навчальна книга — Богдан»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК № 370 від 21.03.2001 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м.Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-06-07; 52-05-48; 52-19-66
publishing@budny.te.ua;
www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-3014-4

9 789661 030144